

ת"פ 19413/05/18 - עלא אבו חנין נגד הוועדה המקומית לתכנון ובנייה - הגליל המזרחי

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עתפ"ב 19413-05-18 אבו חנין נ' ועדה מקומית לתכנון הגליל המזרחי
תיק חיצוני:

לפני כבוד השופטת תמר נסים שי
המערער עלא אבו חנין

נגד
המשיבה

הוועדה המקומית לתכנון ובנייה - הגליל המזרחי

פסק דין

1. בפניי ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום בטבריה (כב' השופט י. נבון) מיום 26.3.2018 בתיק תו"ב 14958-12-16, אשר גזר על המערער את העונשים הבאים: 4 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים לבל יעבור עבירה בה הורשע או עבירה לפי פרק י' לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה - 1965, קנס בסך של 90,000 ₪, או 180 ימי מאסר תמורתו לתשלום ב - 40 תשלומים, כפל אגרה בשיעור של 19,560 ₪, וחתימה על התחייבות בסך של 50,000 ₪. עוד חויב המערער בגזר הדין להרוס את הבנייה נשוא האישום, וככל שלא יעשה כן רשאית המשיבה לעשות זאת במקומו. כן הורה בית המשפט כי צווים שניתנו בדבר הפסקת הבנייה, איסור שימוש ומניעת פעולות שהוטלו במסגרת בב"נ 14776-08-16, יעמדו בעינם.

ההליך בבית המשפט קמא

2. כנגד המערער הוגש כתב אישום מתוקן, המייחס לו הקמת בית מגורים דו קומתי מבנייה קשיחה בשטח כולל של כ-300 מ"ר, ללא היתר ותוך הפרת צו מינהלי להפסקת בניה וצווים שיפוטיים להפסקת בניה ולמניעת פעולות, בקרקע שייעודה למגורים אזור א' (ע"פ התכניות החלות ג/2907, ג/5516) ביישוב עיילבון. מדובר בקרקע בבעלות מספר גורמים פרטיים במושע, שהמערער איננו עליהם.

3. על פי עובדות כתב האישום, ביום 20.3.16 ניתן כנגד המערער צו מינהלי להפסקת בניה לפי סע' 224 לחוק התכנון והבניה (כנוסחו טרם תיקון מס' 116), בגין הבנייה כמתואר לעיל, כאשר מצב הבניה באותה עת היה קומה בשטח של 140 מ"ר במצב שלד ללא טיח וללא חלונות ודלתות. חרף הצו, המערער בנה קומה נוספת בשטח של 150 מ"ר, ובחודש 7/16 הושלמה בניית שלד המבנה הדו קומתי ובוצעו עבודות טיח. ביום 8.8.16 ניתנו כנגד המערער צווים שיפוטיים להפסקת בניה ולמניעת פעולות, לפי סע' 239 ו-

246 לחוק (במסגרת בב"נ 14776-08-16). חרף הצווים, החל הנאשם עושה שימוש במבנה לצורך מגורים.

4. בגין מעשיו יוחסו למערער ביצוע עבודות בניה ושימוש במקרקעין טעוני היתר, ללא היתר - עבירה לפי סעי' 204(א) לחוק, ביצוע עבודות בניה ושימוש בסטייה מהיתר או תכנית - עבירה לפי סעי' 204(ב) לחוק, אי קיום צו הפסקה מנהלי - עבירה לפי סעי' 237 לחוק, אי קיום צו שיפוטי להפסקת בניה - עבירה לפי סעי' 240 לחוק, אי קיום צו שיפוטי למניעת פעולות - עבירה לפי סעי' 249 לחוק.

5. בדיון שנערך ביום 18.7.17 הודה המערער בעובדות כתב האישום והורשע בהתאם, וביום 26.3.18 נגזר דינו כמפורט לעיל.

6. במסגרת גזר הדין עמד בית המשפט קמא על חומרת העבירות בהן הורשע המערער, בפרט עבירות אי קיום צווים מנהליים ושיפוטיים. עוד עמד על הערכים המוגנים באמצעות העבירות - שלטון החוק והתכנון הנאות, ועל מידת הפגיעה באלה. צוין כי מדובר בבנייה בהיקף נרחב - 300 מ"ר, אשר מעמידה את הרשויות בפני עובדות מוגמרות. במעשיו, חתר הנאשם תחת הדרך המקובלת לקבלת היתר טרם הבנייה, והיעדר ענישה של ממש בעניין זה עלולה ליצור תמריץ שלילי לאזרחים שומרי חוק. ביחס לטענת המערער כי בנה למען תהיה לו קורת גג, בשים לב לצפיפות בבית הוריו, קבע בית המשפט קמא כי על פי הפסיקה נסיבות אישיות ואף מחדלי הרשויות אינם מצדיקים בנייה בלתי חוקית, בבחינת תיקון רעה חולה אחת ברעה חולה אחרת. מידת אשמו של המערער הינה מלאה ורובצת לפתחו. עסקינן בבניה רחבת היקף, שהנאשם הפיק רווח כלכלי ממנה. בין היתר, חסך בכך שלא שילם את האגרה והיטלים אחרים הנדרשים ממי שבונה בהתאם להיתר.

בית המשפט קמא בחן את מדיניות הענישה הנוהגת, עמד על מצבו הכלכלי של הנאשם וקבע כי במקרה דנן היקף הבניה מלמד על יכולת כלכלית טובה. עם זאת, בית המשפט לא ראה לחייב בכפל שווי המבנה, וזאת בהיעדר ראיות מטעם המשיבה בנקודה זו.

7. על רקע כל אלה, נקבע מתחם עונש, הכולל רכיב של מאסר שנע בין חודשיים מאסר על תנאי ועד 6 חודשי מאסר בפועל, קנס שנע בין 50,000 ₪ ועד 150,000 ₪ ועונשים נלווים.

8. בבואו לקבוע את עונשו הראוי, בית המשפט זקף לזכות המערער את עברו הנקי, הודאתו, ונסיבותיו האישיות כפי שעלה מטיעוני בא כוחו. עם זאת, למעט ראיות (חלקיות) לעניין המחלוקת בין משפחת המערער לבין הבעלים הקודם של הקרקע, לא הובאו בפני בית המשפט ראיות נוספות. לחומרה צוין הצורך בהרתעה, במיוחד על רקע התרחבות תופעת עבריינות הבניה עד כדי הפיכתה ל"מכת מדינה". בית המשפט נתן דעתו למצוקת התכנון ביישובים הערביים, אך קבע כי אין בכך כדי להצדיק נטילת החוק לידיים בצורה בוטה כזו. כן הובאה בחשבון הבקשה אותה הגיש המערער לקבלת היתר באופן שמצדיק דחיית מועד ביצוע צו ההריסה, אך לא הקלה משמעותית בעונש. לבסוף, נקבע כי הואיל וזוהי הרשעתו הראשונה של המערער, אין מקום לגזור עליו מאסר של ממש וניתן להסתפק בעונש צופה פני עתיד בצירוף עונש כספי

ברך האמצעי - עליון של המתחם, בנוסף לעונשים נלווים. לבסוף הושתו העונשים כמפורט לעיל.

9. המערער הגיש בקשה לעיכוב ביצוע גזר הדין, וזו נדחתה בהחלטת מיום 18.6.18.

טענות המערער

10. הקנס הכספי שהטיל בית המשפט קמא על המערער חורג לחומרה באופן העולה על הדרוש. בית המשפט קמא לא הביא בחשבון את הודאת המערער, חרטתו וקבלת האחריות על מעשיו. כך גם לא הביא בחשבון את נסיבותיו האישיות של המערער, שהינו בן למשפחה ברוכת ילדים, שהתארס בשנת 2017 ושעד אז התגורר בבית הוריו. לאחר אירוסיו החל המערער בהליך לקבלת היתר, אולם בשל העדר אפשרות להוכחת בעלות בקרקע בקשתו לא הגיעה לדיון בוועדה, והוא נאלץ להתחיל לבנות ללא היתר. המערער שכיר ומשתכר סך ממוצע של 5,000 ₪ לחודש, בנוסף למשכורת רעייתו (שעומדת על 1,600 ₪) ממשרה חלקית. מאלה מפרנסים השניים תינוק ואף עוזרים לבני המשפחה הסובלים מבעיות כלכליות ורפואיות שונות. המערער גדל בסביבה משפחתית בה התקשה לבקש עזרה מהוריו נוכח מצבם הכלכלי הקשה. הותרת הקנס על כנו תמוטט אותו כלכלית. לא הובאה בחשבון העובדה כי אין לחובתו עבר פלילי, ולא היה צידוק להעמיד בבסיס הענישה את תכלית ההרתעה תוך התמקדות בחומרת העבירות, וזאת חרף מאמציו של המערער להכשרת הבניה, אשר לא קיבלו ביטוי בגזר הדין. המערער הפנה לפסיקה בה הושתו על נאשמים קנסות בסכומים נמוכים יותר מזה שהושת כאן.

המערער מוסיף כי בית המשפט שגה עת הורה על הריסת המבנה. ההליכים של רישום הקרקע על שם המערער טרם הסתיימו בבית המשפט, ואף אם יינתן פסק דין המאפשר לו לרשום את הקרקע על שמו, לא ניתן יהיה לעשות כן בפרק זמן קצר בשל העומס אצל רשם המקרקעין. דחיית ביצוע הצו בכשלושה חודשים נעשתה בשוגג, שכן בית המשפט מוסמך להאריך את מועד ביצוע הצו בשישה חודשים ועד 18 חודשים.

בדיון בערעור ציין ב"כ המערער, כי לאחר מתן גזר הדין הצליח המערער לרשום את הקרקע על שמו במרשם המקרקעין, כפי שעולה מאסמכתא שצורפה. עוד צוין כי הוגשו תכניות למשיבה, ונראה כי כעת ההיתר הינו בהישג יד.

טענות המשיבה

11. המשיבה מפנה לקביעות בהחלטה בבקשה לעיכוב ביצוע, לפיהן אף לאחר הגשת הבקשה להיתר, לא נראה כי זה בהישג יד. לשיטתה, אין במסמכים שהוצגו לראשונה בהליך הערעור כדי לשנות מגזר הדין, שהינו מאוזן ומעוגן בדיון ובפסיקה, ואף לא נוטה לחומרא באופן המצדיק התערבות. אף שגזר הדין לא עוכב, הוא טרם קיים. ככל שיש אמת בטענת המערער כי ההיתר הינו בהישג יד, הרי שיש בכך כדי להשליך על סיכוייו במתן ארכה לביצוע צו ההריסה בהתאם לבקשה שתוגש לבית משפט השלום, אולם

אין בכך כדי להשפיע על תוצאת גזר הדין. צוין כי מדובר בהיקף בניה ניכר תוך הפרת צווים מנהליים ושיפוטיים, והעונש שנגזר איננו חורג ממתחם הענישה הראוי והמקובל בנסיבות דומות, במיוחד שבית המשפט קמא נמנע מהטלת עונש מאסר בפועל והסתפק בענישה צופה פני עתיד.

דין והכרעה

12. לאחר עיון בהודעת הערער על נספחיה ובמסמכים שהוצגו בבית המשפט קמא ולאחר שמיעת דברי הצדדים בדיון, נחה דעתי כי דין הערער להידחות.

13. ראשית, אציין כי עניינו של הערער בחומרת גזר הדין. כידוע, **הלכה היא כי ערכאת הערער אינה גוזרת מחדש את דינו של מערער, ואינה נוטה להתערב בעונש שנגזר על-ידי הערכאה הדיונית, זולת בנסיבות חריגות שבהן נפלה טעות מהותית בגזר הדין, או כאשר העונש חורג באופן קיצוני מהענישה המקובלת במקרים דומים** (ע"פ 1167/17 פלוני נ' מדינת ישראל (7.3.18)). בנסיבות העניין, לא מצאתי כי מדובר במקרה חריג המצדיק התערבותה של ערכאת הערער.

14. המערער שבפניי ביצע עבודות בניה רחבות היקף, מבלי שטרם וביקש היתר מהמשיבה. יתרה מזו, המערער הגדיל לעשות שעה שאף לאחר שהוצא נגדו צו הפסקה מנהלי הוסיף והכפיל את הבנייה, ואף צו שיפוטי שהוצא בהמשך לא מנע ממנו עשיית שימוש במבנה בניגוד לצו. מעשים אלה של המערער מעידים על זלזול מופגן ברשויות החוק ועל מי שאין עליו מורא הדין. על חומרתן של העבירות הטיב לעמוד בית המשפט קמא, וקביעותיו מקובלות עליי במלואן.

15. בית המשפט קמא בחן את מכלול הנסיבות, סקר את הפסיקה וגזר מאלה את מתחם ענישה שבנסיבות העניין נראה סביר ומאוזן.

16. אשר לעונש שהושת על המערער - לא נעלמה מעיני טענתו בדבר קיומה של מחלוקת קניינית לגבי הבעלות בקרקע, אשר לא אפשרה התקדמות הליכי התכנון. אולם, הפירוט שניתן בהקשר זה בנוגע למאמצים שנדרשו לשם הסדרת העניין היה דל, וממילא נכונה קביעתו של בית המשפט קמא כי אף אם היו בפני המערער מכשולים כאלה ואחרים, הרי שאין בכך כדי להצדיק את אופן התנהלותו, קרי נטילת החוק לידיים, בניית מבנה בהיקף כה נרחב והצבת הרשויות בפני עובדות מוגמרות. גם עתה, לאחר הסדרת סוגיית הבעלות ומשניתן לקבל את הבקשה להיתר (בתנאים שנקבעו - מע/1), אין בכך כדי לרפא את הפגם שבאי קבלת ההיתר מלכתחילה (ראה רע"פ 3618/17 סלימאן סלים מולא נ' הועדה המקומית לתכנון ובניה "גליל מרכזי" עכו (3.5.18)).

17. עוד אציין, כי אף בהתחשב בטענות לעניין מצבם האישי של המערער ובני משפחתו, לא מצאתי להתערב בגזר הדין. ראשית, טענות אלה נטענו בעלמא וללא אסמכתאות, ואף נראה כי בית

המשפט קמא נתן להן ביטוי הולם שעה שמיקם את עונשו של המערער ברף האמצעי של המתחם שקבע. אוסיף עוד, כי גם אם המערער סבל ממצוקת דיור כדבריו, וזאת בשים לב לצפיפות בבית הוריו, הרי שאין בכך הצדקה לבניית מבנה באופן בלתי חוקי, בוודאי בהיקף כזה (אשר כשלעצמו מעיד על יכולת כלכלית דווקא), שעה שקיימות בפניו, כמו לכל אזרח אחר, חלופות דיור אחרות.

18. מכל הטעמים האמורים, על משקלם המצטבר, הערעור נדחה.

ניתן היום, ג' אלול תשע"ט, 03 ספטמבר 2019, בהעדר הצדדים.